

ZASTĘPCA
GŁÓWNEGO INSPEKTORA SANITARNEGO

EP.NE.72.38.2020

Warszawa, dnia 10 września 2020

Pan
Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw
Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

w odpowiedzi na pismo znak: III.7050.31.2020.AS, z dnia 11 sierpnia 2020 r., Główny Inspektorat Sanitarny przekazuje informacje w przedmiotowej sprawie.

Dzieci (0-18 lat) stanowią niewielki odsetek (< 5%) potwierdzonych przypadków zakażenia SARS--CoV-2 w krajach UE, podobnie jest w Polsce. Europejskie Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób (European Centre for Disease Prevention and Control – ECDC) podaje, że 4%, czyli niecałe 30 tys. spośród zgłoszonych przypadków zakażeń, dotyczy dzieci, 24% z nich miało poniżej 5 lat, 32% było pomiędzy 5. a 11. rokiem życia, a 44% stanowiły nastolatki w wieku 12-18 lat. Dane te mogą być niedoszacowane, ponieważ dzieci często przechodzą zakażenie bezobjawowo lub mają łagodne objawy, które często nie są diagnozowane, czy nawet więcej – nie wymagają diagnozowania. Na podstawie metaanalizy 998 publikacji oszacowano, że prawdziwie bezobjawowy przebieg *coronavirus disease 2019* (COVID-19) dotyczy 15% zakażonych (4-41%), a w populacji pediatrycznej wynosi 14-18%. Ryzyko transmisji od osób bezobjawowych szacowane jest na od 0 do 2,2%, od chorych objawowych 0,8 do 15,4%. Dostępne dowody sugerują, że seroprewalencja wydaje się być niższa u młodszych dzieci w porównaniu z dziećmi starszymi i osobami dorosłymi. Stopień, w jakim sam wiek, niezależnie od objawów, wpływa na miano wirusa i przenoszenie wirusa, nie jest obecnie dobrze poznany. Ryzyko zakażenia SARS-CoV-2 jest uzależnione od rodzaju kontaktu. Publikowane dane oraz doświadczenia własne wskazują, że dzieci najczęściej zakażają się przez bliski kontakt z zakażonymi członkami rodziny/domownikami. Transmisja wirusa w placówkach oświatowo-wychowawczych zdarza się rzadko. Przy wprowadzeniu odpowiednich środków

zapobiegawczych szkoły nie powinny stać się źródłem zakażenia większym niż inne miejsca o podobnym zagęszczeniu osób. Podkreśla się jednak, że w większości krajów szkoły były (przynajmniej czasowo) zamknięte. Uspokajające są doświadczenia z Islandii i Szwecji, gdzie placówki opiekuńcze i szkoły podstawowe przez cały okres pandemii pozostawały otwarte. Wprowadzono jedynie podstawowe środki zapobiegawcze, jak mycie rąk, dystansowanie społeczne, wietrzenie sal, nie obserwując większej liczby zachorowań w populacji dziecięcej.

WHO i UNICEF na podstawie konsultacji i opinii ekspertów zalecają, aby dzieci do 5 lat nie nosiły maseczek, zgodnie z podejściem „nie szkodzić”. Taka decyzja jest wynikiem znajomości etapów rozwoju dziecka oraz prawidłowego używania maseczki. Dzieci w wieku 5 lat zwykle osiągają taką sprawność manualną i mają precyzyjne ruchy koordynacyjne, które są potrzebne do prawidłowego używania maseczki przy minimalnej pomocy osoby dorosłej. Jeżeli według osoby dorosłej dziecko wcześniej osiągnęło sprawność manualną, która pozwala na prawidłowe noszenie maseczki, to już nawet dziecko po 2. roku życia, przy bezpośrednim nadzorze osoby dorosłej, może nosić maseczkę. Najważniejsze jest nie tylko zapewnienie prawidłowego użytkowania, lecz także zapobieżenie potencjalnym szkodom związanym z noszeniem maseczki przez dziecko.

W przypadku dzieci w wieku od 6 do 11 lat przy podejmowaniu decyzji o użyciu maseczki należy zastosować podejście oparte na ryzyku. Takie podejście powinno uwzględnić:

- intensywność transmisji wirusa na danym obszarze, w którym przebywa dziecko, oraz aktualne, dostępne dowody dotyczące ryzyka zakażenia i transmisji w tej grupie wiekowej,
- środowisko społeczne i kulturowe, takie jak zwyczaje, zachowanie lub normy społeczne, które mają wpływ na interakcje społeczne, zwłaszcza z dziećmi i między nimi,
- zdolność dziecka do stosowania odpowiednich maseczek i dostępność odpowiedniego nadzoru osoby dorosłej,
- potencjalny wpływ noszenia maseczki na uczenie się i rozwój psychospołeczny,
- dodatkowe uwarunkowania, takie jak przebywanie dziecka z osobami starszymi, podczas zajęć sportowych, dzieci niepełnosprawne lub z innymi chorobami podstawowymi.

Stosowanie maseczek u dzieci i młodzieży w wieku powyżej 12 lat powinno być zgodne z wytycznymi WHO dotyczącymi stosowania maseczek u dorosłych lub krajowymi wytycznymi dotyczącymi maseczek dla dorosłych.”¹

Osoby w każdym wieku mogą zostać zainfekowani nowym koronawirusem. Osoby starsze, a także osoby z istniejącymi schorzeniami przewlekłymi (takimi jak astma, cukrzyca, choroby serca) wydają się bardziej podatne na wystąpienie cięższych objawów choroby. Zaleca się osobom w każdym wieku podejmowanie kroków w celu ochrony przed wirusem, np. poprzez przestrzeganie zasad higieny rąk i higieny dróg oddechowych.

W celu minimalizacji ryzyka zakażenia wirusem SARS-CoV-2 w szkołach powstały *Wytyczne MEN, MZ i GIS dla publicznych i niepublicznych szkół i placówek od 1 września 2020 r.* Do najważniejszych wytycznych, które mają zapobiec przeniesieniu zakażenia na uczniów i pracowników szkoły należą:

- Do szkoły może uczęszczać uczeń bez objawów chorobowych sugerujących infekcję dróg oddechowych oraz gdy domownicy nie przebywają na kwarantannie lub w izolacji w warunkach domowych lub w izolacji.
- Uczniowie mogą być przyprowadzani do szkoły i z niej odbierani przez opiekunów bez objawów chorobowych sugerujących infekcję dróg oddechowych. W drodze do i ze szkoły opiekunowie z dziećmi oraz uczniowie przestrzegają aktualnych przepisów prawa dotyczących zachowania w przestrzeni publicznej.
- Pracownicy szkoły w przypadku wystąpienia niepokojących objawów choroby zakaźnej powinni pozostać w domu i skontaktować się telefonicznie z lekarzem podstawowej opieki zdrowotnej, aby uzyskać teleporadę medyczną, a w razie pogarszania się stanu zdrowia zadzwonić pod nr 999 lub 112 i poinformować, że mogą być zakażeni koronawirusem.
- W miarę możliwości należy ograniczyć przebywanie w szkole osób z zewnątrz do niezbędnego minimum (obowiązuje je stosowanie środków ochronnych: osłona ust i nosa, rękawiczki jednorazowe lub dezynfekcja rąk, tylko osoby bez objawów chorobowych sugerujących infekcję dróg oddechowych) i w wyznaczonych obszarach.
- W miarę możliwości rekomenduje się taką organizację pracy i jej koordynację, która umożliwi zachowanie dystansu między osobami przebywającymi na terenie szkoły, szczególnie w miejscach wspólnych i ograniczy gromadzenie się uczniów na terenie szkoły (np. różne godziny przychodzenia uczniów z poszczególnych klas do szkoły,

---

¹ Zalecenia umożliwiające funkcjonowanie placówek oświaty w okresie epidemii COVID19 (jesień 2020), przeglądpediatryczny2020/Vol. 49/No. 3/1-9 <https://przegladpediatryczny.pl/a5122/Zalecenia-umozliwiajace-funkcjonowanie-placowek-oswiaty-w-okresie-epidemii-COVID19--jesien-2020-.html>

różne godziny przerw lub zajęć na boisku) oraz unikanie częstej zmiany pomieszczeń, w których odbywają się zajęcia.

- Obowiązują ogólne zasady higieny: częste mycie rąk (po przyjściu do szkoły należy bezzwłocznie umyć ręce), ochrona podczas kichania i kaszlu oraz unikanie dotykania oczu, nosa i ust.

Dyrektor szkoły, bez względu na to, czy placówka znajduje się w strefie czerwonej, żółtej czy zielonej, może wprowadzić dodatkowe obostrzenia lub środki bezpieczeństwa, takie jak np. obowiązek zakrywania nosa i ust w częściach wspólnych szkoły czy podczas przerw.

W miarę możliwości, podczas organizowania pracy pracownikom powyżej 60. roku życia lub z istotnymi problemami zdrowotnymi, które zaliczają osobę do grupy tzw. podwyższonego ryzyka, należy zastosować rozwiązania minimalizujące ryzyko zakażenia (np. nieangażowanie w dyżury podczas przerw międzylekcyjnych, a w przypadku pracowników administracji w miarę możliwości praca zdalna).

Stosownie do art. 226 i 227 kodeksu pracy pracodawca ma obowiązek:

- dokonania oceny ryzyka zawodowego związanego z wykonywaną pracą czyli prawdopodobieństwa wystąpienia niepożądanych zdarzeń związanych z wykonywaną pracą, w szczególności wystąpienia u pracowników niekorzystnych skutków zdrowotnych w wyniku zagrożeń występujących w środowisku pracy;
- stosowania niezbędnych środków profilaktycznych zmniejszających ryzyko, w tym stosowania środków zapobiegających chorobom zawodowym i innym chorobom związanym z wykonywaną pracą.

Nic nie stoi na przeszkodzie, aby w sytuacji, w której dana osoba obawia się o swoje zdrowie, używać maseczek ochronnych.

Zachęcamy do zapoznania się z informacjami zamieszczonymi na stronie internetowej Ministerstwa Edukacji Narodowej:

Bezpieczny powrót do szkół – dowiedz się więcej

<https://www.gov.pl/web/edukacja/bezpieczny-powrot-do-szkol2>

<https://www.gov.pl/web/edukacja/qa-powrot-uczniow-do-szkol-i-placowek-1-wrzesnia-2020-r>

Z poważaniem

Izabela Kucharska

Zastępca Głównego Inspektora Sanitarnego

/dokument podpisany elektronicznie/